

Beleidsplan 2022 -2027

Inhoud

Beleidsplan 2022 -2027	1
1. Inleiding	3
2. Strategie	5
2.1 Missie & visie	5
2.2 Doelstellingen.....	5
3. Beleid en werkzaamheden	5
3.1 Wat	5
3.2 Wie	7
3.3 Geen winstoogmerk	8
3.4 Werving en beheer van gelden	9
3.5 Vermogen & Bestedingsbeleid.....	9
3.6 Beschikken over het vermogen van de stichting.....	9
4. Overige	10
4.1 Beloningsbeleid	10
4.2 Beschrijving administratieve organisatie	10
4.3 Publicatieplicht.....	10

1. Inleiding

Stichting Herenboeren Groene Hart is een initiatief van een groep inwoners uit het Groene Hart van Holland. Wij willen samen duurzaam voedsel produceren, meer grip op ons eten, gezond eten, weten waar het vandaan komt en hoe het geproduceerd wordt.

We willen erop kunnen vertrouwen dat ons eten eerlijk is geproduceerd, met respect voor de boer, de dieren en de natuur. Daarom verkennen we de mogelijkheid om in het Groene Hart te komen tot één of meer kleinschalig gemengde boerenbedrijven; een zogenoemde Herenboerderij. De stichting maakt deel uit van een landelijk netwerk van herenboerderijen die allemaal werken vanuit de vier kernwoorden: samen duurzaam voedsel produceren.

Onze uitdaging in het Groene Hart

De wereld is kleiner geworden, transport goedkoop, met als gevolg grootschalige en eenzijdige productie van voedsel met negatieve gevolgen voor de natuur, dieren en lokale gemeenschappen over de hele wereld. In het Groene Hart, dat midden in de randstad ligt, wordt volop gewoond, gewerkt en geconsumeerd. Onze supermarkten liggen vol met voedsel vanuit het buitenland, maar men weet niet meer hoe het voedsel tot stand komt noch welke impact het huidige voedselsysteem heeft op hun leefomgeving nu en in de toekomst.

Het Groene Hart heeft een typisch Nederlands polderlandschap wat zich kenmerkt door het veenweidegebied “met smalle kavels, veel sloten en de aanwezigheid van kades, dijkjes, lintdorpen, oude dorpskernen, kronkelende veenrivierviertjes, openheid, vee, rietlanden en moerassige delen”¹. De veen(weide)gebieden zijn belangrijke gebieden voor de weidevogels en biodiversiteit.

Het Groene Hart staat voor een aantal urgente uitdagingen, zoals bodemdaling, afname van biodiversiteit en klimaatverandering, die grote gevolgen zullen hebben voor de gezondheid en leefomgeving van de lokale samenleving. Ons huidig agrarisch systeem is een van de hoofdoorzaken van deze problemen.

¹ Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart, Perspectief Groene Hart, https://www.bestuurlijkplatformgroenehart.nl/sites/stuurgroepgroenehart/files/2020-06/perspectief_groene_hart_2040.pdf, p. 4

Het veenweidelandschap in het Groene Hart wordt veelal gebruikt als grasland ten behoeve van de melkveehouderij, dat m.n. beheert wordt door middelgrote familiebedrijven. Het is duidelijk dat het huidige dominante agrarische systeem niet houdbaar is en klimaatverandering in de hand werkt.

Ten eerste stimuleert de veehouderij de bodemdaling, omdat het gebruikelijk is om het oppervlaktewaterpeil te verlagen om voldoende draagkracht van de bodem en productieopbrengst te behalen. “Bodemdaling in het landelijk gebied draagt bij aan de uitstoot van CO2 en een slechtere waterkwaliteit en heeft hoge kosten voor met name beheer en onderhoud van infrastructuur tot gevolg.”² En “ongeveer 2/3 deel van het Groene Hart heeft een veenbodem en is daardoor gevoelig voor bodemdaling”³.

Daarnaast is het agrarisch systeem, dat de afgelopen 60 jaar enorm gegroeid is door schaalvergroting en subsidies, afhankelijk van fossiele energie en fosfaat.⁴ De Regio Deal Bodemdaling Groene Hart geeft duidelijk aan dat dit een urgente situatie is en dat bestuurlijk Nederland in wil zetten op nieuwe perspectieven voor burgers, bedrijven en overheden worden die leiden tot een duurzaam land- en bodemgebruik.⁵

Kaart (Stichting Groene Hart)

Ook is er in het Groene Hart veel sierteelt als in kasplanten, bloembollen en bomen. De sierteeltsector is kampioen in gifgebruik. Siertelers gebruiken veel meer bestrijdingsmiddelen dan bij de teelt van groene in de volle grond: “gemiddeld 12 kilo (potplanten tot bijna 100 kilo (leliebollen) per hectare” en voor groenteteelt gemiddeld 3.2 kilo per hectare.⁶ En ondanks het initiatief van Natuur&Milieu om schadelijke bestrijdingsmiddelen te reduceren in de sierteelt, zijn er nog veel uitdagingen.⁷

Door onze huidige productie- en consumptiemaatschappij, hebben mensen geen band meer met het land en zijn zich niet bewust van waar het eten vandaan komt. Daarnaast stijgen gezondere voedingsmiddelen vaker in prijs dan ongezondere producten,⁸ waardoor mensen met een lager inkomen kwetsbaarder zijn voor een ongezonde leefstijl. Mensen in armoede hebben vaker chronische stress, ongezonde leefstijl, chronische ziektes zoals diabetes en hart-en vaatziekten.⁹

² Idem, p.7

³ Idem p.12

⁴ Idem, p.10

⁵ Rijksoverheid Regio Deal, 2019, p.4, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/regio-deals/documenten/kamerstukken/2019/07/15/regio-deal-bodemdaling-groene-hart>

⁶ Greenpeace (2014), https://www.greenpeace.org/static/planet4-netherlands-stateless/2018/06/GP_Bijenrapport_sierteelt.pdf

⁷ Natuur&Milieu, <https://www.natuurenmilieu.nl/nieuwsberichten/minder-bestrijdingsmiddelen-op-tuinplanten-dankzij-ambitie-sierteelt/>, 9/11/2021

⁸ CBS, 2018, <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/03/gezonder-eten-stijgt-meer-in-prijs-dan-ongezonder-eten>

⁹ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu,

<https://www.loketgezondleven.nl/gezondheidsthema/armoede-schulden-en-gezondheid/relatie-armoede-en-gezondheid>

Ons huidige voedselsysteem werkt ongelijkheid in de hand en het vermindert de sociale cohesie van de samenleving. Eenzaamheid is daarom ook een veelgehoord probleem en er is een grote behoefte aan gemeenschappelijke activiteiten om vereenzaming tegen te gaan en integratie te bevorderen.

Om de transitie naar een duurzaam land- en bodemgebruik in te zetten, en een gezondere levensstijl en sociale cohesie te bevorderen,¹⁰ zijn er nieuwe verbindingen nodig tussen de consument, de boeren, de omgeving en de maatschappij. Daarom wil Stichting Herenboeren Groene Hart (HBGH) een natuur gedreven, sociaal verbonden en economisch gedragen voedselsysteem versterken in het Groene Hart volgens het concept farming communities van Herenboeren Nederland.¹¹

Met dit model kunnen we bijdragen aan drie opgaves van het perspectief Groene Hart 2040: versterking van landschap en identiteit, de energie transitie en de verduurzaming van het economisch profiel van de agrarische sector. Herenboeren Groene Hart biedt perspectief voor het verduurzamen van de agrarische sector terwijl we sociaal-maatschappelijke doelen kunnen realiseren zoals het versterken van de biodiversiteit, remmen van bodemdaling, reduceren van CO₂ uitstoot, verbinden van stad-en-land en de mensen, en het stimuleren van de vrijetijdseconomie.

2. Strategie

2.1 Missie & visie

Onze missie is om lokale, duurzame en collectieve voedselproductie in het Groene Hart te stimuleren, die de verbinding tussen stad en platteland versterkt en de biodiversiteit en natuur herstelt en beschermt.

Wij staan voor een natuur gedreven, sociaal verbonden en economisch gedragen voedselsysteem in het Groene Hart.

2.2 Doelstellingen

- Binnen vijf jaar 3-5 productieve herenboerderijen realiseren in het Groene Hart die ieder worden beheerd door een coöperatie van minimaal 150 huishoudens/ leden, ondersteund door een ervaren boer in loondienst. De leden hebben direct en gezamenlijk zeggenschap over de voedselproductie.
- Het onderzoeken van mogelijkheden tot voedselteelt op natte veengrond en in stedelijk gebied, eventueel op kleinere schaal.
- Het verhogen van het voedselbewustzijn in de samenleving van het Groene Hart.
- Het vergroten van de diversiteit in sociale achtergrond van de leden van coöperaties.

3 Beleid en werkzaamheden

3.1 Wat

St. Herenboeren Groene Hart richt heeft de volgende kerntaken:

¹⁰ Tacken, 2019, WUR

¹¹ Herenboeren Nederland, 2018, Perspectief Farming Communities

1. Het zoeken van voldoende geschikte grond voor het stichten van herenboerderijen, en investeerders die de gevonden landbouwgrond willen kopen en verpachten aan de cooperatie(s) voor een lange tijd (> 12 jaar).

Het land in het Groene Hart is hoofdzakelijk geprivatiseerd en agrarisch land in het Groene Hart is veelal in het bezit van (middel)grote familiebedrijven. De overheid heeft zeer beperkt land tot beschikking, dat veelal voor (toekomstige) recreatie en natuurgebieden geormerkt is of voor de aanleg van zonne- en windparken om de doelstellingen van de energietransitie te behalen. Daardoor kan zij het land voor hooguit 5-7 jaar verpachten wat te kort is om een alternatief voedselsysteem uit te testen. Om die reden zijn is de stichting genoodzaakt om private investeerders te vinden. Om dit te realiseren moeten we een opzet doen voor de inrichting van de grond en een investerings- en exploitatie plan presenteren.

2. Het oprichten van coöperaties met minimaal 150 betalende leden.

Tijdens de eerste fase worden eveneens informatieavonden georganiseerd voor potentiële leden. Om de diversiteit te stimuleren gaan we kijken hoe we mensen met verschillende achtergronden en capaciteiten kunnen betrekken bij nieuwe coöperaties zodat het de integratie en sociale cohesie bevordert.

3. En als het grond eenmaal gevonden is en voldoende mensen zich hebben ingeschreven, start het oprichten van de cooperatie met het opstellen van statuten, het oprichten van een bestuur en commissies, het organiseren van informatieavonden voor de leden, en het opzetten van de financiële en ledenadministratiesystemen. Experimenteren met voedselteelt op natte veengrond en in stedelijk gebied, eventueel op kleinere schaal

Bob Klein Lankhorst heeft samen met Wij.land en Commonland een rapport ontwikkeld 'Chinampa in de Polder' dat liet zien dat we in veengebieden met extra (natuurlijke) voedingsstoffen groenten en fruit kunnen produceren zoals de Inca's in de moerasgebieden in Zuid-Amerika¹². Ook zijn er kleine succesvolle initiatieven in de regio met de productie van Cranberries (The Cranberry Company), die laten zien dat het vooral de moeite waard is om meer kennis op te doen, vooral gezien het feit dat het Groene Hart grotendeels veenbodem heeft. Middels een pilot op natte veengronden, willen we in kaart brengen wat de mogelijkheden zijn en meten hoe het bodemdaling tegengaat. Hoog grondwaterpeil reduceert de veen oxidatie het is daarom te verwachten dat het de bodemdaling tegengaat.

Ondanks dat het herenboeren model gebaseerd is op een bepaalde grootte, willen we eveneens verkennen of het in een meer stedelijk gebied en daarom ook op kleinere schaal gerealiseerd kan worden. In nieuwe duurzame woonwijken is het interessant te verkennen of een herenboerderij geïntegreerd kan worden met leden uit de directe leefomgeving.

4. Het delen van de kennis over een duurzaam en collectief voedselsysteem en de bijbehorende principes van kinderen, jongeren en volwassenen in het Groene Hart door educatie en voorlichting

Onze herenboerderijen richten zich op educatie, recreatie en innovatie om de voedselproductie dichterbij de mensen te brengen en het voedselbewustzijn te verhogen. Door samen te werken in coöperaties, versterken we gemeenschappen en wordt de relatie tussen stad en land versterkt. De leden van de coöperatie stemmen mee over de uitvoering van het jaarlijkse teeltplan en kunnen

¹² Bodemliefde, <https://bodemliefde.nl/projecten/chinampa-de-polder>

meewerken op de boerderij. Verder krijgt men informatie over het hoe er circulair/biodynamisch wordt geproduceerd. Daarnaast zijn herenboerderijen natuurgedreven waardoor het de natuur en biodiversiteit beschermt en bodemdaling tegengaat. Herenboerderijen in het Groene Hart zullen plekken zijn waar iedereen in de samenleving inspiratie kan opdoen.

Een belangrijk onderdeel van de herenboerderijen is ook de verbinding met de rest samenleving. De stichting geeft daarom regelmatig een nieuwsbrief uit met informatie over de nieuwste ontwikkelingen en geplande activiteiten, alsmede tips over lezingen en publicaties, en recepten gemaakt met lokale producten. Verder organiseren we regelmatig workshops om ideeën en ervaring te stimuleren met het gebruik van lokale producten, zoals conserveren en kruidenmengsels, en organiseren we wandelingen op herenboerderijen voor een directe kennismaking.

5. De dialoog aangaan met regionale partijen (boeren, kennisorganisaties, overheden, investeerders) om aandacht en steun te vergroten voor een lokaal, duurzaam en collectief voedselsysteem dat mens, dier en natuur verbindt en waarborgt.

De stichting regelmatig voorlichtingsavonden, lezingen en voert gesprekken met diverse stakeholders zoals gemeentes en provincie om de aandacht te geven aan de mogelijkheden van herenboerderijen om de transitie te maken naar een duurzaam voedselsysteem.

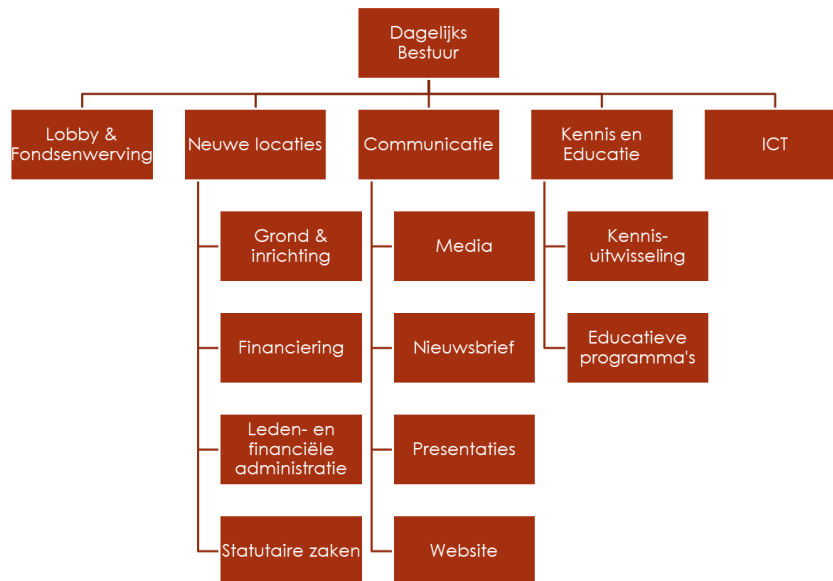
6. Communicatie via lokale media en eigen kanalen (nieuwsbrief en website) om de bekendheid van St. Herenboeren Groene Hart te vergroten onder verschillende doelgroepen.

Om ons werk te ondersteunen en aandacht verder te vergroten zetten we in op communicatie via lokale media en onze nieuwsbrief en website. Ook zijn we actief op social media. Om de diversiteit van onze achterban te vergroten, gaan we onderzoeken hoe we mensen van verschillende sociaal-economische achtergrond beter kunnen aanspreken en betrekken.

3.2 Wie

Op dit moment wordt stichting Herenboeren Groene Hart volledig gerund door vrijwilligers en middels diverse bijdragen van de vrijwilligers en andere goedwillenden zijn we gestart. Ons sterke punt is dat de mensen in de stichting bereid zijn om samen te werken en continue te blijven zoeken naar de mogelijkheden om het draagvlak en de betrokkenheid van verschillende organisaties en de burgers te vergroten.

Functies en rollen binnen de stichting herenboeren Groene hart

NB één persoon kan meerdere rollen vervullen binnen de Stichting

3.3 Samenwerkingen

De stichting zoekt continue verbindingen met diverse organisaties om bestaande kennis en expertise optimaal te benutten voor het opzetten van herenboerderijen. Hieronder een lijst van potentiële organisaties.

- Gemeentes: identificeren van grond, het ondersteunen van de participatie van sociale minima; bijdragen aan de financiering van herenboerderijen;
- Groene Cirkel Bijenlandschap: voor het ondersteunen en controleren van de gezondheid van de omgeving;
- IVN inheemse wilde beplanting: ondersteuning bij de inrichting van de omgeving;
- Vogelbescherming Nederland: ondersteuning bij het creëren van een omgeving waarin de vogels veilig zijn en voedsel hebben;
- Leimuiden Duurzaam: om de herenboerderijen zelfvoorzienend maken in hun energie gebruik;
- Wij.land voor de bodempilot voor het maandelijks monitoren van het bodem leven;
- Permacultuur centrum Nederland: levert kennis over de teelt van de gewassen, bijv. no dig and sprinkling market garden en Bodemliefde;
- Platform Natuurlijke Veehouderij over het gebruik van kruiden in het grasland en bomen die bijdragen aan de gezondheid van de dieren;
- Herenboeren Nederland ondersteunt met de opzet van de lokale Herenboerderijen en zet een begeleidingstraject op voor de bestuursleden van de coöperaties;
- Natuurbeheerorganisaties (Staatsbosbeheer; Zuid-Hollands Landschap; Natuurmonumenten),
- Bioto voor de monitoring van veranderingen op het perceel;
- Hoogheemraadschap Rijnland voor het waterbeheer en –kwaliteit en natuurvriendelijke oevers

3.4 Geen winstoogmerk

De stichting heeft geen winstoogmerk, zoals blijkt uit artikel 9 van de statuten en uit de feitelijke werkzaamheden. De stichting streeft niet naar winst. Dit blijkt uit het feit dat de stichting de uit activiteiten behaalde opbrengsten uitsluitend ten goede laat komen aan haar doelstelling.

3.5 Werving en beheer van gelden

De stichting werft gelden ten behoeve van de doelstelling door middel van de volgende wervingsactiviteiten:

Diverse bedrijven, stichtingen of personen worden aangesproken om donaties te doen ten behoeve van de stichting. Deze donaties kunnen verschillen in een geldelijke donatie, goederen, of een activiteit. Tevens beoogt de Stichting een ANBI-status, waarmee in de toekomst grote fondsen aangeschreven kunnen en mogen worden om een financiële bijdrage te leveren aan onze stichting. Het beheer van de verkregen inkomsten die door de stichting worden verworven wordt gedaan door de aangestelde penningmeester. Controle wordt gedaan door bestuursleden tijdens de bestuursvergaderingen en tijdens een jaarlijkse externe kascontrole. Interne en externe transacties worden eveneens door de penningmeester beheerd.

3.6 Vermogen & Bestedingsbeleid

De stichting houdt niet meer vermogen aan dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van de voorziene werkzaamheden ten behoeve van de doelstelling van de Stichting.

De Stichting besteedt de verkregen inkomsten conform de missie aan het stimuleren een lokale, duurzame en collectieve voedselproductie in het Groene Hart. Tot op heden zijn alle inkomsten besteed aan de oprichting van de herenboerderij in Leimeiden, Herenboeren aan de Drecht.

De behoefte is er om de investeringen te gebruiken om meer boerderijen in de regio op te richten.

3.7 Beschikken over het vermogen van de stichting

Op grond van artikel 9 van de statuten van de stichting heeft geen enkele (rechts)persoon doorslaggevende zeggenschap binnen de Stichting. Aldus kan geen enkele (rechts)persoon beschikken over het vermogen van de Stichting als ware het eigen vermogen. Dit is vastgelegd in de UBO bij de KVK.

4 Overige

4.1 Beloningsbeleid

De leden van het bestuur en de vrijwilligers ontvangen conform de bepaling in artikel 3 en 9 van de statuten voor de door hen verrichte werkzaamheden geen andere beloning dan een vergoeding voor gemaakte onkosten en hebben geen recht op vacatiegeld.

4.2 Beschrijving administratieve organisatie

De algehele financiële administratie wordt bijgehouden door de penningmeester van de stichting. Jaarlijks vindt er een externe kascontrole plaats. De financiële situatie wordt iedere kwartaal opgenomen als agendapunt in de bestuursvergadering.

4.3 Publicatieplicht

De Stichting voldoet aan haar publicatieplicht door middel van website www.herenboerengroenehart.nl.